

TUDOMÁNYOS ÜLÉS KROÓ NORBERT AKADÉMIKUS, AZ MTA FŐTITKÁRA 70. SZÜLETÉSNAJPA TISZTELETÉRE

A tudományos ülést, a rendező osztály részéről *Horváth Zolán* osztályelnök nyitotta meg röviden felvázolva az ünnepelt életútját és köszöntve őt az osztály nevében.

Az osztályelnököt követően *Vizi E. Szilveszter*, az MTA elnöke méltatta az ünnepeltet, többször is idézve Arany Jánost, aki az Akadémia főtitkáráként az ünnepelt elődje volt. Az elnököt követően *Révész Pál* akadémikus köszöntője következett, aki a Matematikai Osztályt képviselte. Őt követte *Kollár János*, az SzFKI igazgatója, *Bárony István*, a Műszaki Fizikai Intézet igazgatója és *Lázár Mária*, az EPS Budapesti Titkárságának vezetője.

Ezek után rövid szünet következett – amely alatt lehetőség nyílt arra, hogy a jelenlévők személyesen keressék meg jókívánásaikkal *Kroó Norbertet* –, majd sor került a tudományos ülésre.

Hat tudományos előadás következett: *Neutronfizikai kutatások a KFKI-ban (Rosta László)*, *A multifotonos folyamatoktól az attosecundumokig (Farkas Győző)*, *Folyadékkristályok átorientálása lézerefénnyel (Jánossy István)*, *Gázlézerek és gázkisülések (Donkó Zoltán)*, *Lézerek mérés-technikai alkalmazásai (Czitrouszy Ala-*

dár), *Fény és élet – orvosi és biológiai lézeralkalmazások (Horváth Zoltán)*.

Az ünnepi ülészak Kroó Norbert köszönő szavaival, majd egy koccintással zárult az első emeleti Tudós Kávészóban.

A MAGYAR SZINKROTRON BIZOTTSÁGRÓL

A tíz éve alakult Magyar Szinkrotron Bizottság a Magyar Tudományos Akadémia és a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal közös bizottsága. Feladata a szinkrotronsugárzással végzett kutatások elősegítése Magyarországon. Ennek érdekében a bizottság

- gondoskodik a szinkrotronsugárzás használatával kapcsolatos információk terjesztéséről;
- szemináriumokat, előadóüléseket, iskolákat szervez;
- kiegészítő pénzügyi támogatást nyújt szinkrotronok mellett folytatott kísérletek mobilitási költségeinek fedezéséhez;
- tanácsadó szerepet tölt be a szinkrotronsugárzás alkalmazásait érintő országos tudománypolitikai döntések kialakításával kapcsolatban.

Az információk terjesztése egyrészt a szinkrotronfelhasználók címlistájára szükség szerinti gyakorisággal (általában évi 5–10 alkalommal) elküldött elektronikus levelekkel, másrészt a bizottság honlapjának frissítésével történik. Az elektronikus levelek főleg pályázati lehetőségekre és külföldi iskolákra, konferenciákra hívják fel a figyelmet, de ily módon történik utalás magyar kutatók szinkrotronsugár-források mellett elért fontosabb eredményeire is. A bizottság honlapja (www.szinkrotron.hu) a közelmúltban kezdte meg működését és – bár még folyamatos fejlesztés alatt áll – máris számos hasznos információt tartalmaz. Segítségével eljuthatunk a világ legfon-

tosabb szinkrotronsugár-forrásainak honlapjaira, könnyen tájékozódhatunk az aktuális nyálábidő-pályázati lehetőségekről, megtalálhatjuk a szinkrotronos kutatói közösséget érintő fontosabb iskolákat stb. Az információk terjesztése időnként nyomtatott kiadványok formájában is történik; ennek egyik példája a Fizikai Szemle jelen száma.

A bizottság előadóüléseit általában más intézményekkel, elsősorban az MTA-val együttműködésben 2–3 éves gyakorisággal szervezi. 2003-ban egy három éves iskolasorozatot indítottunk, amely a szinkrotronsugárzás lehetséges alkalmazásait mutatja be a téma iránt érdeklődő, de a módszert közelebbről még nem ismerő szakemberek számára. A sorozat első iskoláját, amelyre 2003 őszén, Szegeden került sor, az élettudományi alkalmazásoknak szenteltük. 2004 decemberében Budapesten kerül sor az iskola szilárdtestfizikai és anyagtudományi tagjára, 2005-ben pedig a kémiai alkalmazásokat fogjuk bemutatni.

A szinkrotronos méréseken való részvétel esetenként komoly mobilitási kiadásokkal jár. Ezeket a mobilitási kiadásokat a szinkrotronsugár-forrás intézménye gyakran, de nem mindig és nem feltétlenül teljes mértékben megtéríti a kísérlet résztvevőinek. Mivel Magyarország *de facto* tagja a grenoble-i ESRF-nek, az ott végzett kísérletek mobilitási költségét az ESRF – bizonyos kisebb megszorításokkal – fedezi. Ugyancsak jelentős mobilitási támogatásra számíthatnak azok a magyar kutatók, akik